

สรุปการอบรม
การฝึกทักษะกระบวนการขั้น ๒ : กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
สำหรับภาคีเครือข่ายผู้ขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชน (Active Citizen)
สนับสนุนโดยมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

วันที่ ๒๒ – ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ณ เรือนร้อยฉนำ กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘

๑. ชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น
๒. สุข ทุกข์ของชีวิตในช่วงเดือนที่ผ่านมา
๓. ความรู้สึกที่ได้มาอบรม (เฉพาะผู้มาใหม่)

สุข ทุกข์ของชีวิตในช่วงเดือนที่ผ่านมา

- กังวลเรื่องสุขภาพ
- สุขจากประสบการณ์การได้ไปเที่ยวพักผ่อน ไปต่างจังหวัด
- โดยภาพรวมมีความสุข
- ทุกข์เกี่ยวกับการเดินทางไปทำงานบ่อย
- กังวลเรื่องการบ้าน ของการอบรมฯ
- ทุกข์/หงุดหงิด จากการกระทำและคำพูดของตนเอง
- สุขที่ได้กลับบ้าน ได้กลับบ้าน
- เหนื่อย/กดดันจากการทำงาน แต่ก็มีความสุข
- สุขที่ได้เรียนรู้ ได้ทำสิ่งใหม่ๆ
- มีความสุข/สนุกกับการทำงานและการลงพื้นที่
- สุขที่ได้เจอเพื่อนในเครือข่าย
- สุขที่ได้เห็นผลงานจากการทำงานเห็นความร่วมมือของทีมงาน
- กังวลเกี่ยวกับเรื่องงาน
- ได้เรียนรู้จากทั้งความสุขและความทุกข์
- ได้นำสิ่งที่เรียนรู้ในการอบรมครั้งก่อนไปใช้
- หลังจากมาอบรมครั้งที่แล้วรู้สึกมีความมั่นใจในการทำกิจกรรมมากขึ้น
- สุขที่สามารถจัดการกับอารมณ์ของตัวเองได้ มีความสามารถมากขึ้น

ความรู้สึกที่ได้มาอบรม (เฉพาะผู้มาใหม่)

- ดีใจที่ได้เข้าร่วม
- รู้สึกดีที่ได้มานั่งเพื่่อมองตัวเองอีกครั้ง
- ตื่นเต้น
- ดีใจที่ได้มาเรียนรู้สิ่งใหม่ เพื่อเอาไปปรับใช้

ตารางเวลา

๕.๐๐ – ๕.๒๐ น.	ภาวนา
๕.๒๐ – ๑๒.๒๐ น.	กิจกรรมเช้า
๑๒.๒๐ – ๑๓.๒๐ น.	พักทานอาหารกลางวัน
๑๓.๒๐ – ๑๔.๐๐ น.	นอนพักผ่อนอย่างสมบูรณ์
๑๔.๐๐ – ๑๘.๓๐ น.	กิจกรรมบ่าย

ข้อตกลงร่วมกัน

๑. อยู่ร่วมอบรมอย่างต่อเนื่อง
๒. รับฟังกันอย่างใส่ใจ
๓. ปิดเสียงโทรศัพท์มือถือ งดการใช้เครื่องมือสื่อสารระหว่างอบรม
๔. สะท้อนกันอย่างตรงไปตรงมา ด้วยท่าทีที่เป็นมิตร
๕. ใจกว้างกับตนเองและเพื่อนในการฝึกและสะท้อนกัน

เนื้อหาในการอบรมครั้งนี้ (TOT#๒)

๑. เป้าหมายการเรียนรู้ / องค์ประกอบของการเรียนรู้
๒. การออกแบบการเรียนรู้
๓. กิจกรรมผ่านประสบการณ์ตรง การถอดบทเรียนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน
๔. ศิลปะในการสะท้อนการทำงาน

กิจกรรม สั้งฆ่า

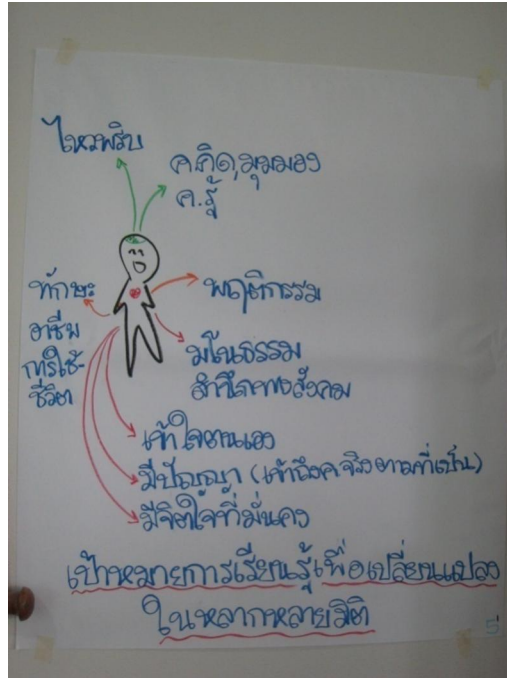
โจทย์ : วางกลยุทธ์เพื่อสั่งฆ่าทีมตรงข้ามให้ได้มากที่สุด

กติกา: ให้ทั้งสองทีมเขียนชื่อเล่นของตัวเอง แล้วสลับรายชื่อกับอีกทีมหนึ่ง ให้ทีมใดทีมหนึ่งเริ่มส่งรายชื่อของคนที่ต้องการสั่งฆ่าให้กับผู้นำกิจกรรม หากรอบต่อไปผู้ที่ถูกทีมตรงกันข้ามสั่งฆ่า นั้นเป็นผู้ออกมาส่งรายชื่อก็จะถูกเก็บ (ต้องออกจากการเล่น) มีเวลารอบละ 3 วินาที สามารถส่งรายชื่อซ้ำได้

เป้าหมายการเรียนรู้ สิ่งที่เราอยากให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลง คือ

- ความคิด ความเชื่อ มุมมองใหม่ๆ ทักษะ ทักษะความรู้
- พฤติกรรม การแสดงออก การกระทำ เปลี่ยนไปจนกลายเป็นนิสัยจนเกิดร่องพฤติกรรมใหม่
- ทักษะ ความสามารถ ทำจนคุ้นเคยและเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆอาชีพ การใช้ชีวิต
- ใหว่พริบปฏิภาณ
- เกิคมโนธรรมสำนึกทางสังคม
- รู้จักตนเอง เห็นศักยภาพ
- เข้าใจจิตใจ รู้เท่าทันอารมณ์ ความรู้สึก มีความมั่นคงภายใน มีจิตใจที่เข้มแข็งสามารถกับการเผชิญกับความผันแปรของโลกภายนอก
  - เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านปัญญาที่ลุ่มลึก รู้เท่าทันความจริง ไม่ยึดมั่นถือมั่น

ปัจจัยที่สำคัญในการสร้างกระบวนการเรียนรู้

- ตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน
- กำหนดเนื้อหาที่จำเป็น สำหรับใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน
- กระบวนการเรียนรู้แบบผ่านประสบการณ์ตรง กิจกรรม วิธีการสอน
- การสรุปบทเรียน ถอดบทเรียน การแลกเปลี่ยนจนเกิดความรู้มวลรวมของกลุ่ม
- บรรยากาศการเรียนรู้
  - เป็นพื้นที่ที่รู้สึกปลอดภัย ไม่เสี่ยง มีเสรีภาพในการแสดงออก
  - สถานที่พร้อม ไม่มีอุปสรรคต่อการแลกเปลี่ยน สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้/เนื้อหา
- กลุ่มเป้าหมาย / ผู้เรียน
  - ควรทราบพื้นฐาน / ความหลากหลายของผู้เรียน
  - รู้จุดมุ่งหมาย ความต้องการของผู้เรียน
  - ความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับกระบวนการ ลดช่องว่างระหว่างกัน
- คุณสมบัติของผู้จัดการเรียนรู้ / กระบวนการ

- กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภายใน
- มีทักษะพื้นฐาน เช่น การตั้งคำถาม การฟัง
- มีความมั่นคงภายใน ลดตัวตน
- เชื่อมมั่นในศักยภาพของผู้เรียน เข้าใจความหลากหลายในการเรียนรู้ เห็นช่องทางในการเรียนรู้ของแต่ละคน
- มีพื้นที่ปฏิบัติจริงหลังการเรียนรู้ เนื้อหากระบวนการควรนำไปใช้จริงได้ เชื่อมโยงกับชีวิตจริง
- จัดเวลาให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีอุปกรณ์เครื่องมือช่วยในการเรียนรู้

วิธีการออกแบบการเรียนรู้

- เข้าใจเบื้องลึกของเป้าหมาย และแยกองค์ประกอบของเนื้อหา
- ใช้กระบวนการผ่านประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับเนื้อหา
- เห็นเงื่อนไข เบื้องหลังของกิจกรรมผ่านประสบการณ์ตรงนั้นๆ

ลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง (กิจกรรม)

- กิจกรรมที่ได้เห็น ได้ลงมือทำเอง และทำให้เราเข้าใจบทเรียนด้วยตัวเอง (ต่างจากการรับจากประสบการณ์มือสองของกระบวนการ) มีรูปแบบกิจกรรมคือ
  - เกมส์ สถานการณ์จำลอง
  - การลงพื้นที่ การทำงานจิตอาสา
  - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจใหม่ๆ (ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การพูดคุย)
  - การลงมือทำโครงการ
  - ศิลปกรรม
  - บทบาทสมมติ
  - การสัมผัสกับธรรมชาติ เดินป่า ธรรมชาติบำบัด

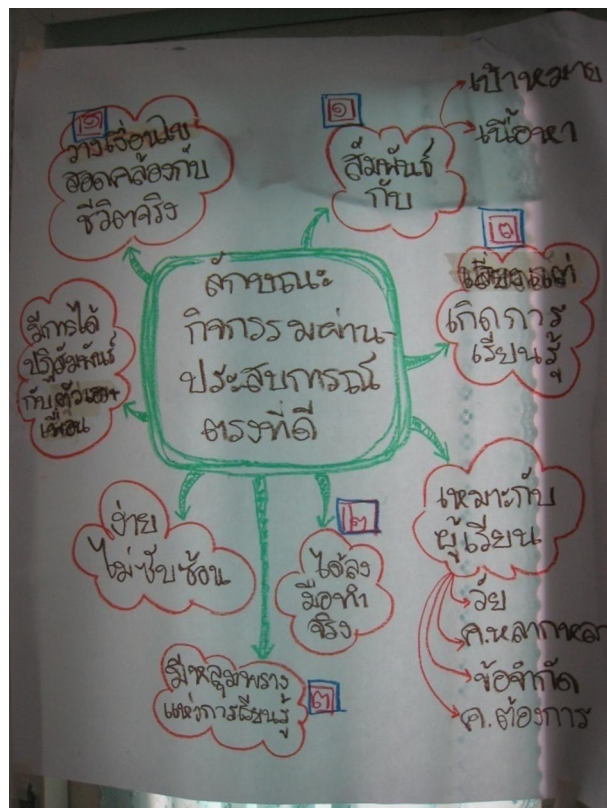
ความสำคัญของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์

- ทำให้ทราบว่าตนเองทำดีหรือไม่ อย่างไร ควรปรับปรุงอะไร
- ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น เข้าถึงเร็วขึ้น

- มีความรู้บางอย่าง ความจริงบางชุดที่ไม่สามารถอธิบายผ่านภาษาพูดหรือภาษาเขียนได้ กิจกรรมผ่านประสบการณ์ช่วยให้เรียนรู้ได้ เช่น ประสบการณ์การรู้ธรรมบางอย่าง
- เมื่อเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยั่งยืน เพราะนำไปเชื่อมโยงกับตนเอง และเนื่องจากมีการเปิดประตูการเรียนรู้ที่มากกว่าเพียงแค่การฟัง (เปิดประสาทสัมผัสหลายมิติ)
- เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคนตั้งแต่ความคิดไปจนถึงพฤติกรรม
- เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าเบื่อ
- เกิดทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้จริง จากการลงมือทำหรือฝึกฝน
- ทำให้ก้าวข้ามข้อจำกัดของตนเอง ขยายพื้นที่การเรียนรู้
- ได้เรียนรู้ที่จะเผชิญกับอนาคต (ตัวตน) ของตนเองอย่างชัดเจน และเกิดการสั่นสะเทือนตัวตน ลดความยึดมั่นถือมั่น

ลักษณะของกิจกรรมที่ดี

- สัมพันธ์กับเป้าหมายที่ตั้งไว้ สัมพันธ์กับเนื้อหา
- ง่ายต่อความเข้าใจของผู้เรียน ตัวกิจกรรมไม่ซับซ้อน
- รูปแบบของกิจกรรมสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งวัย ความหลากหลาย ความต้องการ และข้อจำกัดของกลุ่ม
- วางเงื่อนไขให้มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง เมื่อทำแล้วสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ (โดยผ่านการสังเกตเงื่อนไขในชีวิตจริงบ่อยๆ)
- มีความเสี่ยงในระดับหนึ่ง ทำให้ผู้เรียนออกจากพื้นที่คุ้นเคย (comfort zone) ที่เอื้อให้เกิดภาวะท้าทายในการเรียนรู้ (Learning Zone) แต่ต้องไม่ถึงกับเป็นพื้นที่อันตราย (alarm zone)
- ผู้เรียนได้ลงมือทำจริง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เชื่อมโยงกับตนเอง เรียนรู้ผ่านหลายช่องทาง
- มีหลุมพรางแห่งการเรียนรู้ ที่ทำให้เกิดการสั่นสะเทือนภายในตัวผู้เรียน

วิธีการออกแบบกิจกรรม

ผู้ออกแบบกิจกรรมควรตั้งตัวต่อการเรียนรู้ หมั่นสงสัยใคร่รู้ จับบริบทและเงื่อนไขของเนื้อหาในชีวิตรจริง โดยใช้วิธีคิดแตกองค์ประกอบ

วิธีที่ ๑ ใช้เป้าหมายและเนื้อหาเป็นตัวตั้ง (ผูกโจทย์ & เงื่อนไข เข้ากับเนื้อหา) : คิดใหม่

๑. แยกเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้
๒. คิดเงื่อนไขที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ : ต้องหมั่นสังเกต วิเคราะห์ เชื่อมโยงกับชีวิตรจริง
๓. ทดลองทำในกลุ่มกระบวนกร รับฟังข้อคิดเห็น ปรับแก้ไขจนลงตัว
๔. ทำจริงกับผู้เรียน หมั่นสังเกต เก็บข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา

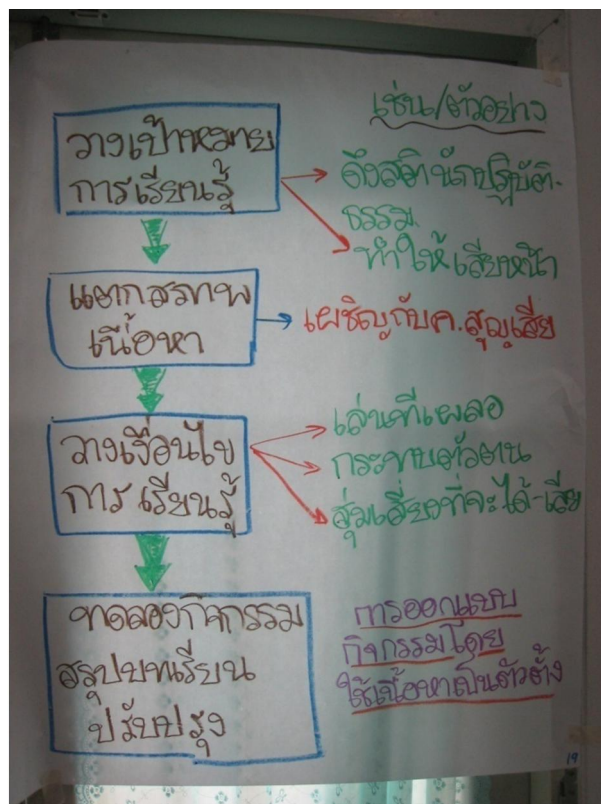
ปัจจัยเสริม

- หมั่นสังเกตการจัดกิจกรรมของกระบวนกรท่านอื่นนำมาวิเคราะห์ ทบทวน

- ซักถามข้อสงสัย เรียนรู้เพิ่มเติม จากกระบวนการท่านอื่น
- หมั่นดูกระบวนการจากสื่อต่างๆ นำมาวิเคราะห์ ผูกโยง ปรับ เป็นกิจกรรมใหม่
- มีคลังข้อมูลเรื่องการออกแบบกิจกรรม
- เปิดพื้นที่การเรียนรู้ของตนเองให้หลากหลาย

วิธีที่ ๒ พัฒนาจากกิจกรรมเดิม (Copy & Development)

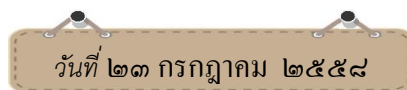
๑. ต้องรู้ว่ากิจกรรมนำไปสู่เรื่องอะไร (สังเกตผลจากพฤติกรรมผู้เรียน)
๒. ทราบโจทย์ วิธีการ กติกาอย่างแม่นยำ
๓. เห็นเงื่อนไขสำคัญของกิจกรรมว่าส่งผลให้เกิดอะไร
๔. ปรับเงื่อนไขของกิจกรรมให้เหมาะสมกับเป้าหมาย เนื้อหาที่เราต้องการ
๕. ทดลองทำ ตั้งข้อสังเกตปรับปรุงจนลงตัว

โจทย์(การบ้าน)

- ออกแบบกระบวนการ โดยให้น้องหา เป้าหมาย เป็นตัวตั้ง
- เวลาทำกิจกรรม 25 นาที
- กลุ่มช่วยเหลือกันกระบวนการ 30 นาที

กิจกรรมฝึกรออกแบบกระบวนการใหม่(รอบที่ ๑)

- ให้แบ่งกลุ่มย่อย ๓ กลุ่ม
- โดยให้แต่ละคู่ ฝึกรออกแบบกระบวนการ คนละ ๒๕ นาที เพื่อนสะท้อน ๓๐ นาที

หมายเหตุ   รายละเอียดกิจกรรมอยู่ในภาคผนวก

คำถามเกี่ยวกับการฝึกรูปแบบกิจกรรมผ่านประสบการณ์ตรง

ถาม จำเป็นหรือไม่ที่กิจกรรมต้องมีเป้าหมาย / เนื้อหาการเรียนรู้เพียง ๑ อย่าง

ตอบ การออกแบบจำเป็นต้อง

- เข้าใจกระบวนการนั้นตั้งแต่ต้นจนจบ
- เข้าใจธรรมชาติของกิจกรรมนั้นๆ
- มีเป้าหมายชัดเจน (ต้องแตกเนื้อหา)
- การมีเป้าหมายน้อย ทำให้ง่ายต่อการสรุปบทเรียนและเกิดการเรียนรู้ต่อผู้เรียน
- เข้าใจขอบเขตและความเชื่อมโยงของเนื้อหาชัดเจน
- จำกัดขอบเขตของเนื้อหาชัดเจน
- จัดวางเงื่อนไขในกิจกรรมให้นำไปสู่บทเรียนที่ต้องการ
- มีการทดลองทำกิจกรรม ฝึกลำบาก และนำข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายมาปรับแก้ไข และพัฒนาตลอดเวลา

- ถาม มีเกณฑ์ในการพิจารณาว่ากิจกรรมนำไปสู่บทเรียนได้อย่างแท้จริงหรือไม่
- ตอบ สังเกตขณะทำกิจกรรม
สังเกตจากข้อมูลการสรุปกิจกรรมของกลุ่ม
รับฟังเสียงสะท้อนจากผู้เข้าร่วม
- ถาม ผู้เข้าร่วมควรเกิดการเรียนรู้ ตอนไหนจึงจะเป็นกิจกรรมที่ดี (กระบวนการควรบอกว่าจะได้เรียนรู้อะไรก่อนการทำกิจกรรมหรือไม่)
- ตอบ ในช่วงที่ทำกิจกรรม ควรสร้างความสัมพันธ์กันภายใน เชื่อมโยงจนนำไปสู่การเรียนรู้ภายในตน (เกิดการเรียนรู้ที่สดใหม่ขณะทำกิจกรรม)
- ถาม เวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้
- ตอบ ไม่มีระยะเวลาตายตัว ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของกิจกรรม , เนื้อหาที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ และการตอบสนองของผู้เรียน จึงต้องมันสังเกตกระบวนการ และปรับให้เหมาะสม
- ถาม เกณฑ์ในการรักษาติกา
- ตอบ ถ้าเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ต้องรักษาอย่างเคร่งครัด

ข้อสังเกต

๑. สามารถที่จะจัดกิจกรรมไปพร้อมกับการพูดคุยแลกเปลี่ยนเป็นระยะได้ เพื่อเป็นวิธีการหนึ่งในการเข้าสู่เนื้อหา (ไม่จำเป็นต้องสรุปบทเรียนหลังจากทำกิจกรรมเสร็จเสมอไป)
๒. การหล่อเลี้ยงจินตนาการ
  - คนเรามีความคิดสร้างสรรค์อยู่แล้ว แต่มันจะครอบงำความคิดแบบกลไก ที่มักจะทำลายจินตนาการ ลองจินตนาการในเรื่องที่ดูเป็นไปได้ คิดออกจากกรอบเดิม
  - หมั่นมีวินัยในการสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์
  - จับสังเกตสิ่งรอบตัว เอามาคิดต่อ

โจทย์ (การบ้าน)

- คิดกระบวนการเรียนรู้จะเป็นกิจกรรมใหม่ หรือปรับปรุงจากกิจกรรมเดิมหรือไม่
- ใช้เวลาในการทำกิจกรรม และถอดบทเรียน ๕๐ นาทีพร้อมทั้งออกแบบแนวคำถามมาไว้ล่วงหน้าด้วย

วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘

การสรุปบทเรียน คือ

- การทบทวนภายในจากสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต เพื่อเรียนรู้จากสิ่งนั้นๆ (จากเหตุการณ์ จากผู้คน จากความผิดพลาด ฯลฯ) และนำไปใช้ในอนาคต
- เราสามารถสรุปบทเรียนได้จาก กิจกรรม การทำงาน บุคคล ประวัติศาสตร์

การสรุปบทเรียนจากกิจกรรมผ่านประสบการณ์ตรง

ประโยชน์และความสำคัญ

- เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างกันทำให้ ➔ ความคิดชัดขึ้น เห็นมุมมองที่หลากหลาย
- เพื่อให้เกิดการทบทวนตรวจสอบทบทวนภายใน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน นำไปสู่การต่อยอดทางความคิด
- เกิดการตรวจสอบกับข้อมูลความรู้ หรือมุมมองในอดีต นำไปสู่การปรับความคิด ทักษะ (ต่อยอดความรู้ ถูกต้อง หรือเห็นความผิดพลาดเพื่อมองหาสิ่งใหม่ๆ)

ปัจจัยที่ช่วยในการสรุปบทเรียน

- จุดประสงค์ของกิจกรรมที่ชัด
- ความเข้าใจในสาระสำคัญของเนื้อหาการเรียนรู้เงื่อนไขของกิจกรรม
- มีวิธีคิดที่ชัดเจน คือ ➔ การจัดเรียนเนื้อหาหรือความคิดที่กระจัดกระจายให้เป็นลำดับ ขั้นตอน
➔ สิ่งที่จะช่วยให้ความคิดเป็นระบบ

ตัวอย่างวิธีคิด

๑. การแยกแยะองค์ประกอบเพื่อให้เข้าใจ เข้าถึงสิ่งนั้น อย่างแยกแยะและเห็นความเชื่อมโยง
คำถาม “มันประกอบไปด้วยอะไร?”
๒. สืบสาวหาเหตุ ใช้เพื่อค้นหาที่มาของปัญหา หรือสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
คำถาม “มันเกิดจากอะไร?”

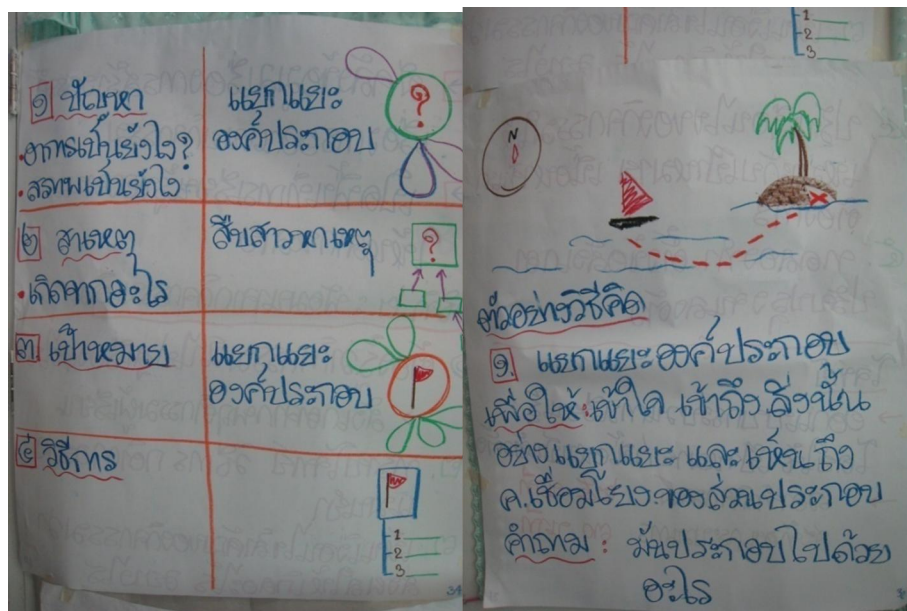
๓. อริยสังคี เพื่อวิเคราะห์การแก้ปัญหา

๓.๑ สภาพปัญหา (ทุกข์) ➔ แยกแยะองค์ประกอบคำถาม “มีสภาพเป็นอย่างไร” “อาการเป็นอย่างไร”
(เพื่อสกัดสภาพปัญหา ให้เข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง)

๓.๒ สาเหตุ (สมุทัย) ➔ สืบสาวหาเหตุ คำถาม “เกิดจากอะไร”

๓.๓ เป้าหมาย (วิโรจน์) หรือสภาพที่ปัญหาลดลง ➔ แยกแยะองค์ประกอบ

๓.๔ แนวทางแก้ไข (มรรค) ทางออก วิธีการ

ตัวอย่างขั้นตอนของการสุบพบเรียน หลังกิจกรรมผ่านประสบการณ์ตรง

ปัจจุบัน ➔ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นสดๆ ในกิจกรรม (สิ่งที่เกิดขึ้น , ความรู้สึก)

คำถาม “รู้สึกอย่างไร”

“เพราะอะไรจึงรู้สึกเช่นนั้น?” (เพื่อสะท้อนตัวตน ทำให้เห็นตนเองภายใน)

“แบ่งปันประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในกิจกรรม”

อดีต ➔ เทียบเคียงประสบการณ์จากอดีต หรือเห็นเชื่อมโยงกับอดีตที่ผ่านมา

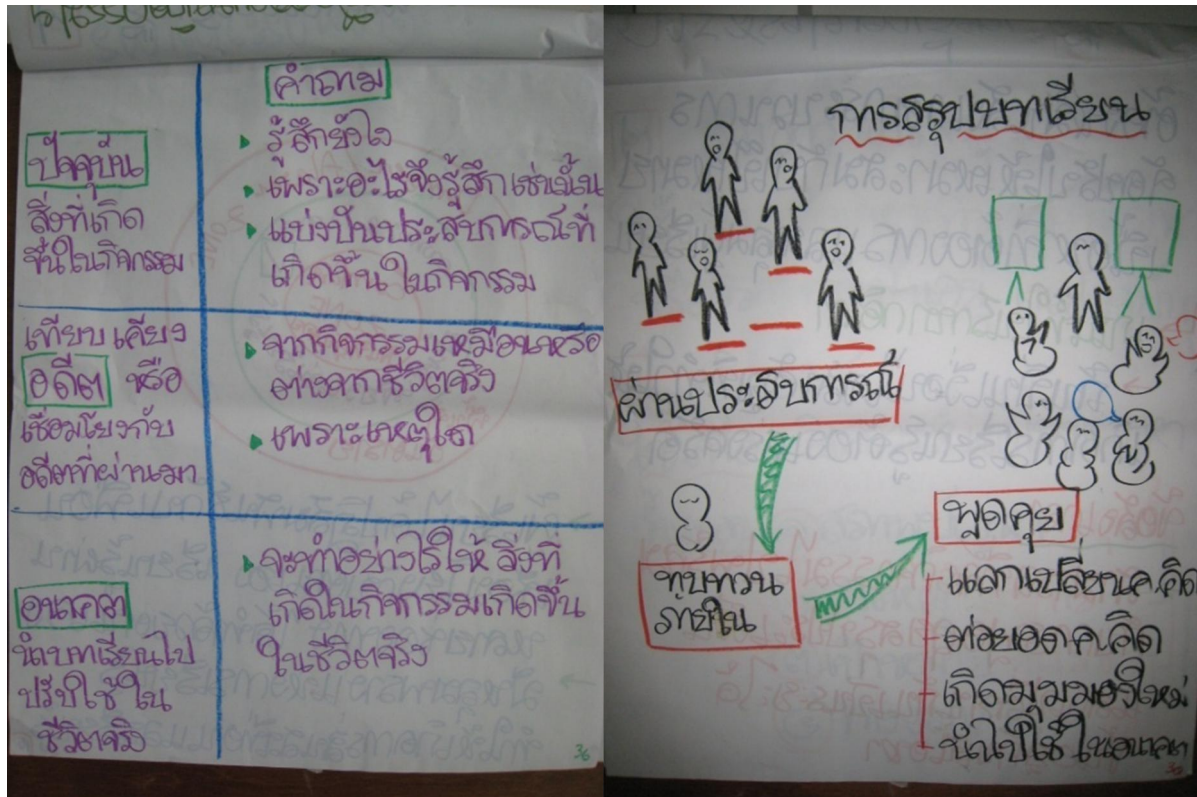
คำถาม “จากกิจกรรมเหมือนหรือต่างจากอดีตที่ผ่านมา”

“เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น”

อนาคต ➔

นำบทเรียนไปปรับใช้ในชีวิตจริง

คำถาม “จะอย่างไรให้สิ่งที่เกิดขึ้นในกิจกรรมเกิดขึ้นในชีวิตจริง”

กิจกรรมฝึกออกแบบกระบวนการใหม่ (รอบที่ ๒)

- ทำกิจกรรม ๒๐ – ๒๕ นาที
- ถอดบทเรียน ๒๕-๓๐ นาที
- สะท้อนการฝึก ๔๐ นาที

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘

คำถามเกี่ยวกับการสรุปทเรียน

ถาม มีวิธีตั้งคำถามอย่างไรให้ไปถึงเนื้อหา การเรียนรู้ที่วางไว้

ตอบ โดยใช้วิธีคิด → แยกเนื้อหาให้ชัดเจน, สรุปทเรียนหลังจัดกระบวนการ

เห็นความเชื่อมโยงเนื้อหา

ทดลองตั้งคำถาม (ลองถาม - ตอบกันดู)

ถาม เราตั้งคำถามเรื่องความรู้สึกเพื่ออะไร

ตอบ ตรวจสอบความรู้สึกของผู้เล่น

เป็นการเชื่อมโยงกับผู้เล่นและกิจกรรม

เป็นช่องทางให้กระบวนการเห็นแนวโน้มว่าได้เนื้อหาตามที่ต้องการหรือไม่

สะท้อนการเรียนรู้ผ่านฐานใจ ทำให้เกิดการสัมผัสเทียนภายใน

ถาม กิจกรรมแบบไหนที่ไม่ต้องถามความรู้สึก

ตอบ ในกรณีที่กิจกรรมเน้นการเรียนรู้ฐานหัว (เช่น ต้องการให้เรียนรู้ว่าอะไรที่ทำให้เราพลาด)

แต่ถ้ามีกรณีที่เกิดอารมณ์ความรู้สึกระหว่างทำกิจกรรมก็ควรถาม

ดังนั้นขึ้นอยู่กับจังหวะของกระบวนการ ไม่มีกฎตายตัว

ถาม การออกแบบกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ตั้งไว้ จะทำอย่างไรให้เกิดการเรียนรู้ที่ตรงตามเนื้อหา

ตอบ ถ้ามีหลายกิจกรรมควรทดลองเพื่อเปรียบเทียบ

ถ้ากิจกรรมไม่สามารถพาไปสู่เนื้อหาที่ตั้งไว้ ควรเปลี่ยนกิจกรรม

กระบวนการต้องหมั่นสังเกตกระบวนการ มีคลังกิจกรรม และเนื้อหาของกิจกรรมนั้น

ข้อเสนอ

- หมั่นสังเกตคำถามของเรา ที่ใช้ในการสรุปทเรียน ต้องถามตัวเองว่า เราถามคำถามนี้ไปเพื่ออะไร

- จับสังเกตปรากฏการณ์ เงื่อนไขต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงในสื่อ เพื่อเอามาเป็นเงื่อนไขในการจัดกิจกรรม

ความในใจที่อยากบอกกล่าว : เรื่องที่จะจดจำไปได้อีก ๖ เดือน

- เรื่องประสบการณ์ตรงจากการลองออกแบบกิจกรรม
- ยังเป็นกิจกรรมที่เสี่ยงก็ยังได้เรียนรู้เยอะ
- การได้เล่นเกมส์ที่ยากๆ ทำท่าย ทำให้จำฝังใจ
- รู้สึกละที่ได้ออกแบบกิจกรรมใหม่ ทำให้คนอื่นได้เรียนรู้ได้
- ภาพที่ตื้นตันในขณะทำกิจกรรม
- เงื่อนไขกิจกรรมต้องสัมพันธ์กับการเรียนรู้และการตั้งคำถาม
- การสังเกตสิ่งรอบตัวมาใช้ในการออกแบบกิจกรรม
- จดจำเกมส์ของตัวเอง ที่คิดเองตั้งแต่ต้นจนจบ จะเอาไปปรับปรุงจนกว่าจะสมบูรณ์
- สิ่งที่เราเรียนรู้ใหม่ๆ และได้แรงบันดาลใจในการปรับปรุงในอนาคต
- เสียความผิดพลาดในกิจกรรม และอยากเอาไปปรับปรุงเรื่องความมั่นคงภายในตนเอง
- ในกระบวนการออกแบบกิจกรรมต้องเกิดการแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ
- การควบคุมอารมณ์ของตนเองให้มากขึ้น
- ประสบการณ์ตรงที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มในฐานะกระบวนการและการออกแบบกิจกรรม (เป็นวิศวกรการเรียนรู้)
- การถามตัวเองว่าเราเข้าใจเป้าหมายของเราอย่างแท้จริงหรือไม่
- ทำเป้าหมายของตัวเองให้ชัด และทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกชัดเช่นเดียวกับเรา
- เรียนรู้ว่าการออกแบบกิจกรรมเป็นสิ่งที่ยากสำหรับตัวเอง และจะพยายามสังเกตและทดลองต่อไป
- พยายามจำทุกเรื่องราวแล้วเอามาร้อยเรียงในการทำงานจริง

ภาคผนวก-กิจกรรม

ชื่อกิจกรรม	แก้ปมเชือก
ชื่อผู้ฝึก	โด่ง / อ้วน
เป้าหมาย	เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ตระหนักรู้ถึงการทำงานเป็นทีมและการช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีม
โจทย์	ให้แกะปมเชือกของตนเองและนำเชือกที่แกะแล้วมาต่อกับเพื่อน
กติกา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ใช้มือแกะเชือกเท่านั้น 2. มีเวลาให้ ๕ นาที ในการแกะเชือก เมื่อเสร็จให้ยกมือ 3. ต้องให้ผู้เล่นนั่งห่างกันมากที่สุด
วิธีการเล่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ผู้เล่นเลือกหยิบเชือกไปแกะคนละเส้น 2. ให้ผู้เล่นนั่งห่างกันมากที่สุด 3. ให้ผู้เล่นที่แกะเชือกเสร็จแล้วยกมือ โดยมีเวลาให้ ๕ นาที ในการแกะเชือก 4. ผู้ที่ยกมือคือผู้ที่แกะเชือกเสร็จ ให้นำไปต่อกับเพื่อนที่เสร็จเช่นเดียวกัน

ชื่อกิจกรรม	ปรับเปลี่ยน
ชื่อผู้ฝึก	ตัน / มั่น
เป้าหมาย	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดการยอมรับการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมในการทำงานในชุมชน / การจัดเวทีในชุมชน
โจทย์	ให้แสดงบทบาทสมมติที่ได้รับ
กติกา	ให้ผู้เข้าร่วมเล่นบทบาทที่ได้รับคนละ ๓ นาที
วิธีการเล่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ผู้เข้าร่วมหยิบกระดาษบทบาทสมมติคนละ ๑ ใบ (คนเจ็บ, คนพูดมาก, คนนิินทา, คนก่อกวน, คนสนใจซักถาม, วิทยากรคุยเรื่องทรัพยากร) 2. เล่นในบทบาทที่ได้รับ ๓ นาที 3. เวียนกระดาษไปทางขวาจนครบทุกคน

ชื่อกิจกรรม	Role play การเป็นพี่เลี้ยงให้กับเด็กและเยาวชน
ชื่อผู้ฝึก	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สมุทรสงคราม
เป้าหมาย	ความรู้เรื่องบทบาท Coach ที่ดีในการทำงานเด็กและเยาวชน
โจทย์	บทบาทของ Coach เด็กและเยาวชนที่ดีควรเป็นอย่างไร
กติกา	สมมติประเด็นปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ในเด็กวัยรุ่น โดยให้สลับบทบาทกันเป็นพี่เลี้ยงกับเด็กและเยาวชน
วิธีการเล่น	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เกริ่นนำเรื่องสภาพปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ๒. มีสคริปต์เรื่องการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของเด็ก และ coach เพื่อประกอบการเล่นบทบาทสมมติ ๓. แบ่งกลุ่มเป็น ๒ คน แล้วสลับบทบาทเป็น coach และเด็ก คนละ ๕ นาที

ชื่อกิจกรรม	แสดงตัว
ชื่อผู้ฝึก	ณัฐวุฒิ (ณัฐ) / กรกช (กช)
เป้าหมาย	<ol style="list-style-type: none"> ๑. กล้ายอมรับสิ่งที่ตัวเองเป็น ๒. กล้าแสดงตัวตนในที่สาธารณะ ๓. ทำให้ไม่รู้สึกละอายหรือโดดเดี่ยว (ให้กำลังใจ)
โจทย์	ให้ผู้เข้าร่วมแสดงถึงความคิด หรือสิ่งที่เป็นที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ทั้งด้านบวกและด้านลบ
กติกา	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เล่าเรื่องราวของตัวเอง และรับฟังเพื่อนอย่างเปิดใจไม่ได้แย้ง ๒. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองในการแสดงตัว ยกมือขึ้นในเรื่องที่เห็นด้วย และติระฆังเป็นการสิ้นสุด ๓. เรื่องที่เล่ากันในวงเสวนาให้เก็บเป็นความลับไม่นำออกไปพูดข้างนอก
วิธีการเล่น	<ol style="list-style-type: none"> ๑. แจกโจทย์ให้ผู้เข้าร่วมไปทบทวน อดีตถึงปัจจุบัน ทั้งด้านบวกและด้านลบอย่างละเอียดพร้อมยกตัวอย่าง สอบถามความเข้าใจผู้เข้าร่วม ๒. ใช้เวลา ๓ นาที ให้ผู้เข้าร่วมคิดตอบ โจทย์ ๓. นั่งเป็นวงกลม และเริ่มภาวนาพร้อมเปิดเพลงบรรเลง ๔. กระบวนการเริ่มทบทวนโจทย์และกติกาให้ผู้เข้าร่วมฟังอีกครั้ง

๕. รอบที่ ๑ : ให้ผู้เข้าร่วมแสดงออกจากด้านบวกก่อน โดยเริ่มจากคนที่พร้อมพูดก่อน
- รอบที่ ๒ : ให้ผู้เข้าร่วมแสดงออกจากด้านลบ และเริ่มจากคนที่พร้อมพูดก่อนเช่นกัน
๖. กระบวนการกล่าวขอบคุณความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมทุกคนและย้ำเรื่องการเก็บเรื่องราวที่ผู้เข้าร่วมให้วงเสวนาเป็นความลับ ไม่เอาไปพูดกับใครนอกห้อง

- คำถามสรุปบทเรียน**
๑. หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้อะไร?
  ๒. หลังจากได้ยื่นเพื่อนพูดอย่างเปิดใจรู้สึกอย่างไร?
  ๓. ทำไมถึงเปิดใจที่จะพูดออกมาให้คนอื่นได้รับรู้?
  ๔. รู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นคนอื่นยกมือร่วมกับสิ่งที่เราเป็น?
  ๕. คุณลักษณะของคนที่เราเปิดใจคุยด้วยเป็นอย่างไร?
  ๖. การที่ได้พบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตรู้สึกอย่างไร?
  ๗. ในอดีตผู้เข้าร่วมกิจกรรมเคยเปิดเผยแสดงความเป็นตัวตนให้กับคนอื่นได้รับรู้หรือไม่ แล้วเกิดผลอย่างไร เมื่อเล่าเรื่องนั้นให้คนอื่นฟัง?
  ๘. หลังจากที่เราแสดงตัวตนออกไปแล้ว คนที่เราเลือกที่จะเปิดเผย เขาจะปฏิบัติกับเราอย่างไร?

ชื่อกิจกรรม	อย่าทิ้งไว้กลางทาง
ชื่อผู้ฝึก	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สมุทรสงคราม
เป้าหมาย	ต้องการที่จะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ในเรื่องของ “การทำงานเป็นทีม”
โจทย์	ให้ผู้ทำกิจกรรมทุกคนช่วยกันเล็งลูกบอลจากจุดเริ่มต้นไปสู่เส้นชัย
กติกา	ผู้ที่ทำกิจกรรมทุกคนต้องช่วยกันเล็งลูกบอลโดยใช้ไม้เล็งลูกบอล และไม่ห้ามหลุดแยกออกจากลูกบอล : ถ้าลูกบอลไหลออกนอกเส้นทางให้เริ่มใหม่ หรือถ้าไม้หลุดออกจากลูกบอลให้เริ่มต้นใหม่
วิธีการเล่น	ให้นำไม้ที่มอบให้แต่ละคนในทีมช่วยกันเล็งลูกบอลจากจุดเริ่มต้น ไปถึงเส้นชัย
คำถามสรุปบทเรียน	๑. จากที่ได้ทำกิจกรรมแล้วรู้สึกอย่างไร ๒. ช่วงไหนที่รู้สึกอย่างนั้น ๓. แล้วทำไมถึงรู้สึกอย่างนั้น

๔. ถ้าเปรียบเทียบกิจกรรมนี้เสมือนโครงการเรา คิดว่าเราได้เรียนรู้อะไร
๕. มีใครได้เรียนรู้เหมือนกันไหม
๖. เหมือนอย่างไร

ชื่อกิจกรรม	แลกเปลี่ยน
ชื่อผู้ฝึก	โด่ง / อ้วน
เป้าหมาย	ให้เรียนรู้ถึงข้อจำกัดในการทำงาน โอกาสและพื้นที่ในการทำงาน
โจทย์	ให้อยู่ในพื้นที่ที่กำหนดและวาดภาพที่อยู่บนฝ่าเท้าลงในกระดาษใบใหญ่
กติกา	๑. ห้ามออกจากพื้นที่ที่กำหนด ๒. ทุกคนต้องวาดภาพของตัวเองทุกคน ๓. ถ้ามีข้อแลกเปลี่ยนต้องรับผิดชอบพร้อมกัน
วิธีการเล่น	๑. จะมีภาพวาดแปะอยู่ที่ฝ่าเท้าและให้อยู่ในที่ที่กำหนด ๒. ให้ดูภาพได้เท้าและวาดภาพลงกระดาษแผ่นใหญ่ ๓. ระหว่างทำกิจกรรมจะมีข้อแลกเปลี่ยนมาให้
คำถามสรุปบทเรียน	๑. รู้สึกอย่างไรกับโจทย์ที่ถาม ๒. ระหว่างเล่นเกมช่วงแรก (ก่อนจะให้ข้อแลกเปลี่ยน) ๓. ระหว่างเล่นเกมสักระยะที่มีข้อแลกเปลี่ยนพอมีเข้ามา รู้สึกอย่างไร ๔. ทำไมถึงแลกเปลี่ยน / ทำไมถึงไม่แลกเปลี่ยน ๕. ในชีวิตจริงมีเหตุการณ์แบบนี้ไหม ๖. เมื่อทำเสร็จรู้สึกอย่างไร

ชื่อกิจกรรม	ฉัน เธอ เรา
ชื่อผู้ฝึก	(เบญจมาภรณ์) เบญ / (ปรานี) คึก
เป้าหมาย	การตอบสนองกับคนรอบข้างในสถานการณ์ที่กำลังยุ่งหรือเร่งด่วน
โจทย์	ให้เขียนโครงการร่วมกันให้เสร็จภายใน ๑๕ นาที

กติกา

๑. หัวหน้าคอยติดตาม ไม่ยอมรับงานของทีม ให้กลับไปแก้งานซ้ำๆ
๒. ให้สมาชิกกลุ่มที่ ๒ ไม่เข้าใจงาน คอยถามกลุ่มที่ ๑ ซ้ำๆ
๓. กลุ่มที่ ๒ ให้กลุ่มที่ ๑ ช่วยทำงานให้ เนื่องจากตัวเองติดภารกิจ (กลุ่มที่ ๒ ไม่เข้าใจชิ้นงานที่ทำ)

วิธีการเล่น

๑. ให้กลุ่มประชุมคุย Concept และตั้งชื่อโครงการร่วมกัน ภายใน ๕ นาที
๒. ให้แบ่งกลุ่มออกเป็น ๒ กลุ่ม ให้รับผิดชอบเขียนงานกลุ่มละ ๑ หัวข้อ โดย
  - กลุ่มที่ ๑ ต้องเขียนหลักการ วัตถุประสงค์ ผลที่คาดว่าจะได้รับ เป้าหมาย
  - กลุ่มที่ ๒ ให้ออกแบบกิจกรรมโครงการและทำ Timeline ภายใน ๑๕ นาที

คำถามสรุปบทเรียน

๑. จากกิจกรรมที่เราชวนเล่น ทุกคนได้เห็นอะไรบ้าง อยากให้แลกเปลี่ยนกัน
๒. จากการเล่นเกมกิจกรรม ทุกคนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
๓. มีให้เห็นต่างต่างจากนี้บ้างไหม

ชื่อกิจกรรม สร้างบ้านบนฐานคน

ชื่อผู้ฝึก ประมวล / เพ็ญศรี

เป้าหมาย

๑. การตั้งรับสถานการณ์ปัญหาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
๒. ให้ทุกคนได้ฝึกในเรื่องของการคิดออกแบบวางแผนการดำเนินกิจกรรม และสามารถตั้งรับและยืดหยุ่นกับสถานการณ์ปัญหาที่เข้ามากระทบได้อย่างมั่นคงและมีประสิทธิภาพ

โจทย์ สร้างสิ่งก่อสร้างให้มีความสูงที่สุด และสามารถเพิ่มความสูงจากเดิมได้

กติกา

๑. ใช้ตัวต่อไม้สร้างสิ่งก่อสร้างบนฝ่ามือของเพื่อนให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้
๒. เปลี่ยนท่า ๓ ท่า จากขัดสมาธิ ท่านั่งของ ยืน
๓. ถ้าสิ่งก่อสร้างพังต้องเริ่มใหม่ตั้งแต่แรก โดยแต่ละรอบต้องเริ่มพร้อมกันทุกกลุ่ม มีการจดบันทึก ความสูงของสิ่งก่อสร้างในแต่ละรอบ

วิธีการเล่น

๑. ให้จับคู่ ๒ คน แบ่งเป็น A และ B โดยให้ A เป็นฐานและ B เป็นผู้สร้าง
๒. แบ่งตัวต่อไม้ให้กลุ่มละ ๑๘ ชิ้น (หรือมากกว่านั้นก็ได้)
๓. ให้ฐานอยู่ในท่านั่งขัดสมาธิ และยื่นมือข้างใดข้างหนึ่งเพื่อให้เป็นฐาน

๔. ให้ผู้สร้าง สร้างสิ่งก่อสร้างบนฐานมือ โดยใช้ตัวต่อไม้เพียง ๑๐ ชิ้นก่อน
  ๕. จากนั้นให้ฐานเปลี่ยนท่ามาเป็นทำนั่งยองๆ และต่อไม้เพิ่มอีก ๕ ชิ้น
  ๖. ให้ฐานเปลี่ยนท่ามาเป็นทำยืน และต่อไม้เพิ่มอีก ๓ ชิ้น นั่งให้ได้ ๕ วินาทีแล้ววัดความสูง
  ๗. จดบันทึกความสูงที่ได้ของแต่ละกลุ่ม
  ๘. ให้เริ่มเล่นครั้งที่ ๒ และ ๓ โดยใช้วิธีการเดิมในการเล่น แต่สิ่งก่อสร้างต้องมีความสูงเพิ่มขึ้นจากเดิม
- หมายเหตุ : อาจใช้ตัวต่อไม้มากหรือน้อยกว่า ๑๘ ชิ้นก็ได้

- คำถามสรุปบทเรียน**
๑. มีความรู้สึกอย่างไร (ทั้งคนที่เป้นฐานและผู้สร้าง) เพราะอะไร เหตุการณ์ไหนที่ทำให้รู้สึกเช่นนั้น
  ๒. คิดว่าตัวเองทำเต็มที่แล้วหรือยัง ถ้ายังคิดว่าจะกลับไปปรับปรุงจุดไหน
  ๓. พอใจกับผลงานตัวเองหรือไม่ เพราะอะไร
  ๔. กิจกรรมนี้คุณคิดว่าอะไรคือปัญหา อุปสรรค
  ๕. เราได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรมนี้
  ๖. ช่วงเวลาไหนบ้างที่ทำให้เราเรียนรู้
  ๗. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้เคยเกิดขึ้นกับคุณไหม อย่างไร
  ๘. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงของเราได้หรือไม่อย่างไร

ชื่อกิจกรรม	ตัวตนของฉัน
ชื่อผู้ฝึก	เอี่ยมพร / วรการณ์
เป้าหมาย	การมองเห็นคุณค่าในตนเอง
โจทย์	ให้ผู้เล่นได้มองเห็นคุณค่าในตนเอง
กติกา	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ให้ทุกคนวาดภาพสิ่งที่สื่อถึงความภาคภูมิใจและสิ่งดีงามในชีวิตของตน ๒. ระหว่างการวาดภาพห้ามสนทนาหรือมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ๓. เติมน้ำเติมรูปภาพที่เราอยากเติมหรือขีดฆ่าในส่วนที่อยากตัดออก

- วิธีการเล่น** ช่วงที่ ๑ ให้ทุกคนอยู่กับตนเอง ทบทวนสิ่งดีที่สุดในชีวิตของตนเอง ในช่วงชีวิตที่ผ่านมา โดยใช้เวลาประมาณ ๒ นาที
- ช่วงที่ ๒ ทุกคนนำสิ่งที่ดีในชีวิตตนเอง ถ่ายทอดผ่านภาพวาดโดยวาดลงบนกระดาษ A4 และระบายสีให้สวยงาม เมื่อวาดเสร็จแล้วให้ทุกคนเขียนบรรยายไว้ด้านหลัง เกี่ยวกับสิ่งดีที่สุดในตนเองหรือความภาคภูมิใจ โดยใช้เวลา ๑๐ นาที
- ช่วงที่ ๓ ให้ทุกคนจับคู่กันโดยใช้วิธีพูดว่า รับ-รู้ แทนการนับ ๑-๒ คนที่พูดรับให้อยู่วงนอก ส่วนคนที่พูดรู้ให้อยู่ในจับคู่หันหน้าเข้าหากัน (ก่อนทำกิจกรรมให้ทุกคนกลับมาอยู่กับตนเองประมาณ ๓๐ วินาที) จากนั้นให้ทุกคนผลัดกันเติมเต็มรูปภาพให้กับเพื่อน เช่น สิ่งที่คุณเองอยากเติมและขีดฆ่าในส่วนที่อยากตัดออก (ตัดของเพื่อนออกหรือประทับตรา)

- คำถามสรุปทบทวน** ๑. รู้สึกอย่างไรกับกิจกรรมในครั้งนี้
๒. กิจกรรมในครั้งนี้ทำให้ได้เรียนรู้อะไร
๓. สิ่งที่คุณเห็นว่ามันเป็นคุณค่าในกิจกรรมครั้งนี้อยู่ที่ตรงไหน
๔. ความน่าสนใจของกิจกรรมนี้คืออะไร (ถามทั้ง ๓ ช่วง)

ชื่อกิจกรรม	เกมส์สูญพันธุ์
ชื่อผู้ฝึก	ใหม่ / ทอง
เป้าหมาย	เรียนรู้เรื่องระบบนิเวศ ความสัมพันธ์ของการอยู่รอดของสัตว์ป่าชนิดต่างๆกับแหล่งอาหาร
โจทย์	รักษาคาร์ดของตัวเองไว้ให้นานที่สุด
กติกา	<p>๑. แทนคนแต่ละคนด้วยผลไม้แต่ละชนิด</p> <p>๒. หากหยิบได้การ์ดคน ๑ ใบ ต้องหยิบการ์ดเพิ่มอีก ๒ ใบ</p> <p>๓. หากหยิบได้การ์ดสัตว์ ให้นำการ์ดที่อยู่นอกวงกลับเข้ามาได้ ๑ ใบ (โดยต้องเห็นการ์ดชนิดเดียวกันกับการ์ดอีก ๑ ใบ)</p> <p>๔. ถ้าหยิบได้การ์ดพิเศษ (ลม) ให้นำการ์ดที่อยู่นอกวงกลับเข้ามาได้ ๑ ใบ (โดยเลือกชนิดใดก็ได้)</p>
วิธีการเล่น	๑. เล่นเกมส่นำ โดยจับคู่สัตว์กับพืชที่เป็นอาหาร เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยง

๒. เล่นเกมสัณฐานพันธุ์ โดยผลัดกันหยิบการ์ดคนละ ๒ ใบ วนไปทั่ววงตามลำดับ
๓. ถ้าการ์ดผลไม้ หรือพืชชนิดใด ถูกหยิบขึ้นมาครบ ๖ ใบ เจ้าของชื่อพืช / ผลไม้ ชนิดนั้นต้องออกจากวง (สณฐานพันธุ์)

คำถามสรุปบทเรียน ๑. เล่นเกมสัณฐานพันธุ์แล้วรู้สึกอย่างไร

๒. ตอนที่เห็นเพื่อนหยิบได้ของเรา รู้สึกอย่างไร (ตอนที่เห็นเพื่อนหยิบการ์ด นก ลม คน รู้สึกอย่างไร)
๓. เมื่อการ์ดพืชของเราใกล้จะหมด รู้สึกอย่างไร / คิดว่าควรจะทำอย่างไร
๔. ช่วงที่เล่นเกมครั้งแรกๆ หยิบครั้งแรกๆ รู้สึกอะไรไหม
๕. พฤติกรรมของตัวเรา มีอะไรบ้างที่ใช้ทรัพยากรอย่างไม่จำเป็น

ชื่อกิจกรรม	รหัสลับ ลิตชีวิต
ชื่อผู้ฝึก	วรรณรัช(อม) / อุบลวรรณ(แจง)
เป้าหมาย	เรียนรู้การทำงานเป็นทีม ภายใต้ทีมที่มีศักยภาพต่างกัน การวิเคราะห์ศักยภาพของทีม การแบ่งบทบาทตามศักยภาพ การเข้าใจผู้อื่นและหาทางทำงานร่วมกัน
โจทย์	ให้สมาชิกในทีมทุกคน ซึ่งมีศักยภาพแตกต่างกันตามที่กติกากำหนด ช่วยกันนำรหัสลับมาให้ครบภายในเวลาที่กำหนดจึงถือว่าภารกิจสำเร็จ
กติกา	<p>๑. กำหนดผู้เล่นที่มีศักยภาพ ดังนี้</p> <p>คนที่ ๑ พุดได้ เดินไม่ได้ ทำบทบาทผู้ส่งสารให้คนที่ ๒ ไปหารหัสลับ ซึ่งมี ๑๐ ตัว</p> <p>คนที่ ๒ ตาบอด เดินได้ ทำหน้าที่เดินผ่านก้อนหินไป-กลับ เพื่อนำรหัสลับมาให้คนที่ ๑</p> <p>คนที่ ๓ เดินได้ พุดไม่ได้ ทำหน้าที่งูหมายเลข ๒ ไปหารหัสลับ</p> <p>คนที่ ๔ เดินไม่ได้ พุดได้คำเดียว คือคำว่า “อืม” ทำหน้าที่บอกหมายเลข ๒ ว่ารหัสที่กำลังหาอยู่ถูกต้องหรือไม่ โดยใช้คำว่า “อืม” เท่านั้น</p> <p>๒. ผู้เล่นหมายเลข ๑ บอกให้หมายเลข ๒ ไปหารหัสลับได้ครั้งละ ๑ ตัวเท่านั้น</p> <p>๓. ผู้เล่นหมายเลข ๒ ต้องเหยียบก้อนหินทุกก้อนที่วางไว้ระหว่างทางไปหารหัสลับ ทั้งเดินไปและกลับระหว่างหมายเลข ๑ และหมายเลข ๔</p>

๔. ถ้าผู้เล่นทำผิดกติกา ข้อ ๑-๓ ต้องกลับไปเริ่มต้นที่จุดเริ่มต้นใหม่ ที่มีการทำผิดกติกาในรอบนั้นๆ

๕. ผู้เล่นมีเวลา ๑๕ นาที ในการทำให้ภารกิจสำเร็จ

วิธีการเล่น

๑. ให้เวลาผู้เล่น กำหนดบทบาทของสมาชิกตามที่กติกากำหนด ๓ นาที

๒. เริ่มต้น หมายเลข ๑ รับรหัสลับจากผู้นำกิจกรรม คือคำว่า I am freedom

๓. หมายเลข ๑ บอกรหัสลับให้หมายเลข ๒ ครั้งละ ๑ ตัว แล้วเดินจากหมายเลข ๑ เหยียบก้อนหิน (แผ่นกระดาษ) ข้ามไปฝั่งตรงข้ามคือหมายเลขที่ ๔ ที่เฝ้ารหัสลับไว้ พร้อมกับหมายเลข ๓ ที่เดินจากหมายเลข ๒ ไป

๔. หากหารหัสลับได้ตามที่หมายเลข ๑ บอกแล้ว หมายเลข ๒ และ ๓ นำรหัสลับกลับมาให้หมายเลข ๑ โดยต้องเดินเหยียบก้อนหินทุกก้อนเช่นเดิม

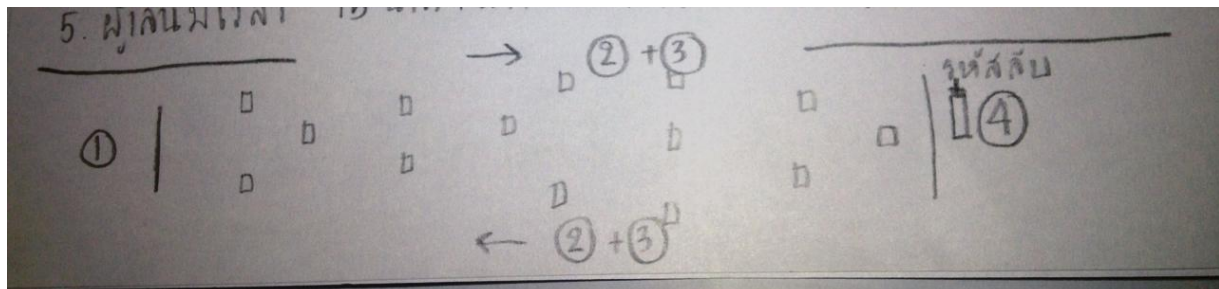
๕. หมายเลข ๑ นำรหัสลับที่ได้มาเรียงไว้ และบอกรหัสลับตัวต่อไปให้หมายเลข ๒

๖. ทำเช่นนี้จนครบรหัสลับ ๑๐ ตัว หรือภายในกำหนดเวลา ๑๕ นาที

คำถามสรุปบทเรียน ๑. แต่ละคนรู้สึกอย่างไรที่ได้รับบทบาทนั้น ทำไมจึงเลือกบทบาทนั้น พอได้ทำแล้วเหมือนอย่างที่คิดไว้หรือไม่

๒. เวลาทำงานจริงคล้ายแบบที่เล่นเกมหรือไม่ จัดการอย่างไร

๓. ถ้าเราจะทำงานร่วมกันในทีมภายใต้ศักยภาพที่จำกัดของแต่ละคนให้การทำงานนั้นมีความสุข ควรทำอย่างไร

ชื่อกิจกรรม เรอบอกกันเขียน

เป้าหมาย เรียนรู้เรื่องการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะเรื่องการฟังอย่างลึกซึ้ง

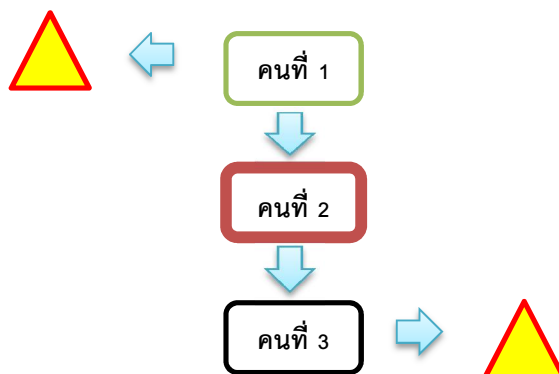
เนื้อหาที่ต้องการให้เรียนรู้

- องค์ประกอบของการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- การสื่อสาร 2 ทาง (การฟัง) : ผู้พูด ผู้ฟัง สาร (เรื่องราว) บรรยากาศ (สมาธิ เวลา เสียงดัง ฯลฯ)
- การฟังอย่างลึกซึ้ง

โจทย์ จะทำอย่างไรให้เกิดการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะเรื่องการฟัง

กติกา (เงื่อนไข)

- คนที่ 2 ต้องใส่หูฟังข้างหนึ่งขณะทำกิจกรรม
- คนที่ 3 ต้องตรวจสอบความถูกต้องให้ตรงตามปริมาณและตำแหน่ง
- ห้ามซักถามระหว่างทำกิจกรรม
- จำกัดเวลาในการเล่น 5 นาที

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มผู้เล่นออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 3 คน
- ให้ทั้ง 3 คน เลือกตำแหน่งตามแผนผัง
- คนที่ 1 ออกไปรับฟังภารกิจและดูรูปภาพที่มีองค์ประกอบ 5 ชนิด ด้านนอก
- คนที่ 1 เข้ามาบอกคนที่ 2 ให้วาดรูป โดยคนที่ 2 ต้องรับฟังอย่างเดียวน ห้ามซักถามเพิ่มเติม

- เมื่อคนที่ 2 วาดรูปเสร็จส่งให้คนที่ 3 ตรวจสอบว่าถูกต้องตามปริมาณและตำแหน่งขององค์ประกอบ 5 ชนิดหรือไม่
- เมื่อมั่นใจว่าถูกต้องให้คนที่ 3 ระบายภาพมาส่ง ถ้าไม่ถูกต้องให้กลับไปยังคนที่ 1 เพื่อให้บอกซ้ำ แล้วกลับมาวาดรูปให้ครบถ้วนภายในเวลา 5 นาที

ประเด็นคำถามในการสรุปบทเรียน

- รู้สึกอย่างไรช่วงเล่นเกมสโนว์บอลของคนที่ 1, 2, 3 ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น คนที่ 2 รู้สึกอย่างไรที่ฟังแล้วถามไม่ได้
- ได้เรียนรู้เรื่องอะไรบ้างจากกิจกรรม
- ในชีวิตจริงมีปัจจัย เงื่อนไขอะไรบ้างที่ทำให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ (อุปสรรค / ข้อจำกัด)
- หากจะทำให้เกิดการฟังอย่างลึกซึ้งจะต้องทำอย่างไรบ้าง

ชื่อทีมงาน ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

ชื่อกิจกรรม : ตัวต่อ หอคอย

เป้าหมาย / เนื้อหาที่ต้องการให้เรียนรู้ : การทำงานเป็นทีม

โจทย์ (ภารกิจ) : สร้างหอคอยให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด

กติกา (เงื่อนไข) :

1. กำหนดเวลา 3 นาที ในการวางแผนก่อนการสร้างหอคอย
2. กำหนดเวลา 5 นาที ในการสร้างหอคอย
3. การวางตัวต่อแต่ละครั้งจะต้องวางสลับกัน คือ แนวตั้งสลับกับแนวนอน
4. จำกัดพื้นที่ฐานวางหอคอยให้มีขนาดเล็กลง
5. ในกรณีที่หอคอยล้ม จะต้องเริ่มสร้างหอคอยใหม่
6. หอคอยที่เสร็จสมบูรณ์จะต้องมีความสูงมากกว่าความยาวของกระดาษ A4 และสามารถตั้งหลังคาบนยอดหอคอยได้อย่างมั่นคง
7. สถานการณ์ฉุกเฉิน (สิ่งเร้า) เช่น พายุ(ลม) แผ่นดินไหว(การสั่น) และการกระแทกจากของแข็ง(ลูกเทนนิส)

วิธีเล่น :

1. แจกตัวต่อคนละ 6 ตัว
2. ให้สมาชิกร่วมกันวางแผนโครงสร้างหอคอย ภายในเวลา 3 นาที

3. เริ่มต่อหอคอย โดยวางทีละคน ครั้งละ 3 ตัว ในแนวสลับกัน คือ คนที่ 1 วางแนวตั้ง คนที่ 2 จะต้องวางในแนวนอน สลับกันไปจนเสร็จ

กรณีที่หอคอยล้ม ต้องเริ่มสร้างใหม่และจำกัดขนาดพื้นที่ให้เล็กลง

คำถาม

1. จากกิจกรรมตัวต่อหอคอย เกิดอะไรขึ้นบ้าง เพราะอะไร
2. สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้เป็นอุปสรรคมาก น้อย เพียงใด เพราะอะไร
3. เวลาที่ใช้ในการต่อหอคอย เป็นอุปสรรค มาก น้อย เพียงใด เพราะอะไร
4. ตอนที่ติดล้มในระหว่างทำการต่อหอคอย ได้สังเกตหรือได้บทเรียนอะไรบ้าง แล้วเกิดการนำไปปรับปรุงในรอบต่อไปหรือไม่

ชื่อทีม สมาชิกพร้อม

นางสาวนงนุช ปานบัว (ตาล) /นางสาวกมล รัตนอุบล (อุ้ม)

ชื่อกิจกรรม CRYTAL HEART

เป้าหมาย/เนื้อหาที่ต้องการให้เรียนรู้ การวางแผนภายใต้ข้อจำกัด

โจทย์/ภารกิจ ให้ทุกคนช่วยกันพา CRYTAL HEART ไปให้ถึงแท่นบูชาโดยปลอดภัย

กติกา

1. CRYTAL HEART ไร้ความรู้สึก (ยืมไม่ได้) / เคลื่อนไหวไม่ได้
2. ทุกคนห้ามแตะต้อง CRYTAL HEART
3. ห้ามทุกส่วนของCRYTAL HEART แตะพื้นเป็นอันตราย
4. CRYTAL HEART ต้องถือน้ำไปด้วย/ ห้ามทำน้ำหกเด็ดขาด
5. ระหว่างทางมีทรายดูด และเปลวเพลิงหากคนใดคนหนึ่งโดนจะตายทั้งทีม

วิธีการเล่น (เป็นกลุ่มตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป)

1. Intro (ภารกิจของเหล่าผู้กล้าทุกคนเป็นตัวแทนเผ่าต้องทำให้สำเร็จ มิฉะนั้นทุกคนในเผ่าต้องตาย)
2. ให้เลือกคนที่ จะมารับหน้าที่ CRYTAL HEART 1 คน
3. ให้เวลาเล่นเกม 20 นาที (วางแผน/ซ้อม/เล่นจริงจนจบ)
4. นำCRYTAL HEART ไปถึงเป้าหมายถือเป็นอันเสร็จภารกิจ

ชื่อทีมงาน 1.พินิด/2.ยู๋